

Rættleiðing

Menn kunnu misskija tey fjarrit og ta frásögn, sum eru komin fram um stöðu mína undir samráðingunum niðri og um stöðu okkara javnaðarmanna og sjálvstýrismanna til spurningin um tingsins víðurgjald til menn fyri mistan partapening í p/f Sjóvinnubankanum. Her hugsast serliga um tær 200.000 kr.

Eg fari tí at biðja blaðið gera so væl at hýsa mær hesi rættleiðing:

Allir partar vóru samdir um:
1. Tað er neyðugt at hava tveir bankar í Föroyum.

2. P/f Sjóvinnubankans undirgonga rætt nú, tá ið fiskiflót okkara skal leggja út í havið, vildi haft katasrofalar avleiðingar fyri okkara eintáttaða figgjarlív, tí hin kanska stórri parturin av okkara vinnulívi er knýttur til henda banka.

3. Menn vóru tí samdir um at royna einaferð enn at endurreisa Sjóvinnubankan. Men fyrst mátti skerast at beini og leggjast upp fyri allar veikleikar, og soleiðis

4. vóru allir partar samdir um at royna at fáa til vega tær mongu milliónurnar, ið törvaðu til íleggjar og rakstur av einum lívsterkur bankayrki.

Men tað er rætt, at ríkisstýrið og allir hinir í samráðingarnavndini vóru ójövni á máli við meg um leiðirnar fyri endurreisingini ella rættari: um allan háttin fyri íleggjarini.

Adalmunurin var,

at meðan ríkisstýrið og hinir hildu fast við at nýta av marshallpeninginum, ið Föroyingar koma at fáa til Sjóvinnubankan, og at allur okkara nýggi marshallpeningur skuldi útbýttast og umsitast av okkara bankastjórum og einum manni frá Nationalbankanum, helt eg principalt uppá, at marshallpeningurin skuldi haldast utanfyri endurreising p/f Sjóvinnubankans, tí hann var og er ætlaður til annað, og at hann í øllum tilfelli mátti verða umsitin og útbýttur av monnum valdum av tinginum, sum átti peningin, saman við manni frá ríkisstýrinum ella Nationalbankanum.

Men tað skal ikki loynast, at samstundis sum eg legði allan spurningin til umrøðu og stöðutakan í okkara flokki á danatingi, endaði eg eitt bræv til handilsmistarinn við hesum orðum (hevði frammanundan í brævinum drigið stöðu okkara upp):

»...Det er imidlertid blevet betydet os af ministeriet, at man ikke kan forvente at ministeriet vil fremsætte forslag om rigsdagens bistand til rekonstruktion af Sjóvinnubanken og den i forbindelse hermed stående finansieringshjælp men mindre det færøske socialde-

mokratis repræsentant i delegationen erklærer sig indforstået med i Lagtinget at anbefale vedtagelsen af det af ministeriet fremsatte for-katastrofale følger det vil have for slag og i bevidstheden om, hvilken det færøske samfund, hvis man ikke kan nå frem til en eller anden løsning af finansieringskrisen, og da jeg ikke er istand til at se, at denne løsning kan ske uden regeringens medvirkning, meddeles herved, at jeg under de foreliggende omstændigheder ikke vil und drage mig at anbefale forslaget vedtagelse i lagtinget.«

Var kravið frá ministeriinum ófrávikiligt var einki býti at gera.

Men tí betur leyk leikur við, at okkara marshallhjálpari varð hildin uttan fyri — og eru nú soleiðis 8—10 milliónur tókar til endurreising av hinum partinum av fiskivinnuni ella deilvís øðrum tættum av okkara vinnulívi.

Sjóvinnubankin varð kortini bjargaður við tað, at tað var til sum av mær skotið uppá, at stáurin ella Nationalbankin átók sær ta finansiering av Sjóvinnubankanum, sum ætlan var at nýta marshallhjálpin til.

So var tað tær 200.000 kr.

Fyri tað fyrsta er ikki hesin peningur teknaður bara av monnum við lítum avlopi. Menn eru uppi í við stórum peningahæddum sum kr. 25000. Harnæst er tað ikki tingið, men teir menn, sum kannaðu bankastöðuna, og sum út frá hesi kannan heitti á smá — sum stórspáparar at seta pening í bankan, ið megu standa partapeningsteknarunum til svars fyri peningin, um tað av sonnum kann sigast, at tekningin er farin fram undir rongum forúsetningum. Og tað er vert at gera almanna kunnugt, at ein landsstýrismaður undir víðgerðini upplýsti, at hann hevði verið hjá lóggönum monnum, ið hildu, at teknarnir áttu krav uppá endurgjald. Og millum teirra, ið her hava ábyrgdina, eru menn, ið eru eingir lættisoppar, ið smáspáparar hava ráð til at eiga hjá.

Eg og teir menn, ið eru í parti ella í valfylking við mær, eru teir seinastu, ið vilja bera tingið undan at gera skyldu sína móti smámonnum, men vit halda ikki, at tingið í hesi tíð, tá ið tað sigur seg ikki hava ráð at hjálpa svöltandi familjum kring Föroya land, kann átaka sær skyldur, ið liggja hjá øðrum, áðrenn gjalddingarevniini hjá hesum eru roynd.

Í Havn, tann 28.2.1952.

P. M. Dam.

TANKKLINIK

Dr. Jakobsensgøta, 11 Tórshavn.
Viðtalutíð kl. 10—13 og 14—16
Leygardag 10—13
Máltráður. 717.
Magnus Jensen, tannlæknir.

Høvuðsrøðan . . .

Framh. av 1. s.

ordningen blev ændret radikalt i fiskernes disfavør.

Her er tale om et så stort tilbageskridt for fiskerne, at man har grund til at befrygte de alvorligste følger. Der tænkes særlig på det for erhvervslivet så nødvendige arbejdsro, idet jeg er bange for, at fiskerne vil have de største vanskeligheder med at resignere og renoncere på de sociale goder, man har berøvet dem uden på nogen måde at have givet dem en acceptabel kompensation.

Brekini við ærokingarlógini.

Det bliver anført, at den i sidste lagtingsamling vedtagne lov om afregning af fiskerne i forbindelse med en større belønning af fiskelagrene end hidtil vil give en slags kompensation til fiskerne for de rettigheder, man har taget fra dem ved ophævelsen eller ændring af de nævnte love.

Dette er desværre ikke tilfælde.

For mange fiskere vil loven om afregning af deres andel af fangsten vise sig at være af kun ringe betydning.

Andre følger formen som et hån imod dem.

Jeg kan ikke undlade at nævne, hvordan det i mange tilfælde kommer til at gå for en fisker:

Han tager afsted til fiskeri ved Island allerede i marts måned uden at have nogen sikkerhed for, at hans familie kan erholde kredit eller kontante penge at købe for, mens han er borte.

Som det er sket så mange gange de sidste år kan for årsskiftet slå fejl

således, at der ikke fiskes for mere end til dækning af udrustningsudgifterne, som i henhold til kontrakten skal fragås, forinden der kan blive tale om nogen fortjeneste til fiskerne.

Når nu loven om a. c.-betaling til fiskernes familjer er ophævet, vil det sige det samme som, at den fisker, der har været med skibet, hvis fiskeri ikke dækker de fradragsberettigede udgifter for forårsskiftet ikke vil kunne erholde en rød øre. En afregning, der viser nul som fiskernes andel, mætter ikke hans hjemmeværende familie.

Det kan endvidere ske, at samme fisker, der tager afsted til grønlandsfiskeriet, heller ikke for dette fiskeris vedkommende kan komme til at erholde nogen afregning, førend hele årets fiskerisæson er færdig. Det står nemlig i omtalte lov, at når et skib kun leverer en del af fangsten til salg — her er tale om leverance til transportskibe deroppe i Grønland — kan han ikke erholde afregning for denne del, førend hele fangstpartiet er solgt, altså ikke førend 4 uger efter, at skibet er kommet hjem fra grønlandsfiskeriet.

Denne fisker kan således under hele årets fiskerisæson på 6 a 7 måneder ikke erholde udbetalt en øre for sit arbejde. Han har personlig vel fået føden. Men der skal ikke megen fantasi til at forstå, hvordan familien har haft det hjemme.

Betingelsen for i det hele taget at kunne få en afregning er nu den, at mandskabet in pleno skal fremsende en skriftlig begæring til rederne om at købe fisken. Men denne begæring må (Forsættes).